

Pozvánka na 33. etologickú konferenciu

Organizačný výbor si Vás dovoľuje pozvať v dňoch 19. – 22. 4. 2006 do Jihlavy na 33. etologickú konferenciu. Bude sa konať v centre mesta v budove Krajského úradu vo veľkej sále.

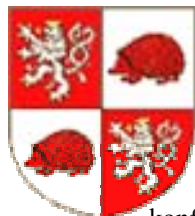
Do Jihlavy sa môžete dostať vlakom alebo autobusom. Ubytovanie si zaistíte každý sám. Tu sú nejaké možnosti:

- Hotel Gustav Mahler
www.hotelgmahler.cz
(cca 480 Kč/posteľ)
- Ubytovňa Delvita (cca 150 Kč/posteľ),
tel.: 732618480
- Ubytovňa Dům dětí a mládeže (cca 100 Kč/posteľ) (20 osôb na izbe, k dispozícii bude iba 1 kľúč)

Stravovanie bude upresnené neskôr. Budú sa organizovať výlety do mesta Jihlava a do ZOO Jihlava s výkladom.

Ďalšie informácie o mieste konania nájdete na webovej stránke

www.jihlava.cz

Kontakt na organizátory:
konference.csets@seznam.cz,
tel.: 267 009 590 (Helena Chaloupková)

Dôležité informace:

Elektronickou prihlášku na 33. etologickú konferenciu nájdete na našich internetových stránkach www.csets.sk

Datum uzávierky je 10. 2. 2006 pro prihlášku i abstrakta

Platby:

- Konferenční poplatek
  - Plná cena (placeno do 31. 3. 2006): 400 Kč
  - Studenti, důchodci (placeno do 31. 3. 2006): 150 Kč
  - Slovenští kolegové mohou platit na místě: 400/150 Kč
- Společenský večer:
  - Cena (placeno předem do 31. 3. 2006): 180 Kč
  - Slovenští kolegové mohou platit na místě: 180 Kč
- Obědy + večere: bude upresněno do 31. 12. 2005

Způsob placení: je upresněný na přihlášce na webe.

Abstrakta:

- Abstrakta budou přijata výhradně v elektronické podobě prostřednictvím našich internetových stránek

www.csets.sk (kde naleznete také Informace o pravidlech psaní abstraktů)

- Pokud nemáte přístup na internet, lze přihlášku řešit individuálně po dohodě na tel: 267 009 590 (Helena Chaloupková).
- Jelikož z časových důvodů není možné vyhovět všem žadatelům o ústní sdělení, budou abstrakta přednášek bodově hodnocena posuzovateli z řad publikačně nejúspěšnějších členů Společnosti. Hodnocení abstrakt bude dvoukolové, po prvním kole posuzování obdrží autor připomínky, jejichž zpracování může přispět k vyššímu bodovému zisku. Příspěvky „pod čarou“ budou mít možnost být prezentovány jako poster.
- Podmínkou přijetí příspěvku jako ústního sdělení prezentace originálních empirických či teoretických výsledků v oblasti behaviorálních věd. Výjimkou mohou být příspěvky studentů, kteří přednesou literární přehled, hypotézy a metodiku své bakalářské, diplomové nebo disertační

práce v počátečním stádiu řešení. Tyto práce budou předneseny v sekci věnované vědeckému dorostu

Postery:

Návod na přípravu posteru naleznete na internetové stránce společnosti.

- Vyzýváme autory posterů, aby využili možnosti prezentovat svůj poster nejen v diskusí u panelu ve vyhrazených časech, ale také před celým auditoriem v „poster session“, v nejvýše 2minutovém ústním sdělení (max. 2 LCD snímky, blány nebo diapozitivy).
- Soutěž o nejlepší studentskou přednášku a poster. Ve hře budou hodnotné ceny!
- Součástí konference bude již tradičně Valná hromada ČSEtS a společenský večer.

S veškerými dotazy a připomínkami se s důvěrou obračete na výše uvedené kontakty organizačního výboru konference.

Příjemnou a podnětnou 33. etologickou konferenci přeje všem účastníkům organizační výbor ČSEtS.

Zápis z valného shromáždění ČSEtS 2005

Radka Šárová, VÚŽV Uhřetěves

Program:

1. noví členové
2. zpráva o činnosti výboru
3. hospodaření společnosti
4. zpráva revizní komise
5. volba nového výboru a revizní komise

Byla zvolena volební komise: Kamil Vlček a Lenka Tichotová

Ad 1. Schválení přijetí nových členů: Aleš Stuchlík, Kristýna Bělská, Alexandra Karpenková, Pavlína Lenochová, Barbara Husárová a Martin Čech.

Schválení čestných členů: RNDr. Ing. Luděk J. Dobroruka, prof. MUDr. Miloslav Kršiak, DrSc.

Ad 2.

2.1 Vydané Správy

2.2 Místo další konference: Česká republika, Jihlava. Bližší informace o termínu (pravděpodobně po 15. dubnu 2006) budou upřesněny na webu.

2.3 Informace o Behaviorální ekologii.

2.4 Webmasterem zůstává Pavel Šustr.

2.5 Nabídka zaslání noviněk emailem.

Ad 3.

Stav české poklady k 31.12.2004: 35.480,21 Kč

Ad 4.

Revizní komise shledala hospodaření společnosti v pořádku.

Ad 5.

Volba nového výboru a revizní komise

Výbor: Gudrun Illmannová (předseda), Helena Chaloupková (pokladník), Pavol Surovec, Marek Rajman, Klára Tichá, Kamil Vlček, Vladimír Blažek

Revizní komise: Radim Kotrba, Martina Konečná

VÝROČNÍ ZPRÁVA O FINANČNÍM HOSPODAŘENÍ ČSEtS za rok 2004

(za českou část)

STAV k 31. 12. 2003	46 086,07 Kč
u Čs. spořitelny	
(účet č. 375159-018)	37 348,47 Kč
pokladní hotovost	8 737,60 Kč
ROK 2004	
PŘÍJMY CELKEM	16 961,96 Kč
účet u Čs. Spořitelny	13 750,96 Kč
pokladna ČSEtS	3 211,00 Kč
VÝDAJE CELKEM	27 567,82 Kč
účet u Čs. spořitelny*	23 146,82 Kč
pokladna ČSEtS	4 421,00 Kč
STAV K 31.12. 2004	35 480,21 Kč
u Čs. spořitelny	27 952,61 Kč
pokladní hotovost	7 527,60 Kč
* včetně zálohy na 32. etologickou konferenci 2005 (12 960 Kč)	

Praha 20.1.2005 Jitka Víchová, pokladník
ČSEtS

32. etologická konferencia Nečtiny

Alžbeta Talarovičová

Na konferenciu v Nečtinách som sa veľmi tešila. Pri odchode z Bratislavy tá vzdialenosť úplne vyhovovala mojim túlavým topánkam. Musím sa priznať, že na takomto mieste, aké boli Nečtiny, som už dávno nebola. Spať na zámku a každé ráno sa poprechádzať popri rybníku sa nepošťastí každému. Pozorovať ovce a kravy na statku, ponaháňať srnky v lese, cítila som sa ako doma. Bola som tak natešená z okolitej prírody, že som skoro zabudla na celú konferenciu ☺. Poslušne som sa snažila počúvať prednášky, ale po skúsenosti z minulého roka (kedy som bola na konferencii prvý krát) som si už vedela z prednášok vyberať. Zaujímavá bola aj posterová časť. Dosť ma udivilo zistenie, čo všetko môže byť predmetom etologického výskumu. Po ľudovej veselici na Poľane som sa celkom tešila na spoločenský večer. Fajn sme si pokecali, ale na ľudovky pred rokom sa to ani zďaleka nechytalo. Či som náš poster obhájila musia skonštatovať iní, ale celkovo účasť na konferencii bola pre mňa veľkou skúsenosťou.

XXIX International Ethological Conference Budapest

Jorga Drábková

„Hölgyeim és uraim jó napot kívánok!“
Takto alebo podobne by mohla byť zahájena konferencia v Budapešti, pokiaľ bychom se ovšem neúčastnili Mezinárodní etologické konferencie. Její XXIX. ročník se konal ve dnech 20. – 27.8. 2005 v prostorách Eötvös Loránd University pod taktovkou Vilmore Altbackera a jeho organizačního týmu. Celkem bylo přítomno cca 500 vědeckých pracovníků z více než 30 zemí světa. Každá dopolední i odpolední část byla zahájena tříčtvrtěhodinovou plenární přednáškou, která otevřela některou z tematických sekcí. Bylo možné si pokaždé vybrat ze čtyřech paralelně probíhajících přednášek. Ve většině případů byla kapacita přednáškových sálů dostačující. Akustika sálů byla ještě podpořena ozvučením, takže bylo dobře rozumět všem přednášejícím. (Pokud se k tomu ovšem nepřidaly jazykové

problémy.) Obzvlášť nás potěšilo poměrně striktní dodržování času vyměřeného pro každý příspěvek.

Každý den odpoledne proběhla hodinová posterová sekce, která byla rozdělena z prostorových důvodů do dvou třídenních částí. Autoři měli během ní možnost odpovídat na dotazy týkající se jejich výzkumu.

Příslivečná maďarská pohostinnost se projevila při každém „coffee break“, kdy se účastníci mohli osvěžit nápoji a drobnými slanými nebo sladkými kousky. Tyto pauzy se daly skvěle využít pro navazování kontaktů a probírání problematiky právě vyslechnuvších přednášek. Kdo chtěl, mohl si objednat i obědy, které byly skutečně bohaté. Formou švédského stolu jsme si vybírali z několika jídel, nezapomněli jsme ani na polévku a hody jsme zakončili ovocem a zákuskem.

Ani společenský program nebyl opomenut. Pro zájemce byla připravena mimo jiné návštěva tradičního maďarského sklípku spojená s ochutnávkou místní pálenky a chutnou večeří. O rozptýlení se tentokrát postarali folklorní tanečníci a kapela. Jeden den

konference byl věnován exkurzi podle vlastního výběru. Naše výprava se tentokrát rozdělila. Jedna část zamířila do Puszty, kde na ranči obdivovali jezdecké umění a k jídlu jim hrála cikánská kapela jeden čardáš za druhým, a druhá část (včetně mě) se vydala na prohlídku Budapešti. Kromě historicko-kulturních památek jsme samozřejmě zavítali i do ZOO a do „Agricultur museum“, kde jsme se zaměřili hlavně na část věnovanou myslivosti. Pověstnou

třešničkou na dortu se stala plavba po Dunaji na exkluzivní lodi určená všem účastníkům konference. Její součástí byla večeře, hudba, tanec a vyhodnocení nejlepšího posteru z obou sekcí. Budapešť nejen v noci je prostě nezapomenutelná!

Avian Brain Conference

Marek Rajman

„Avian Brain Conference“ bola satelitným mítingom XXIX. medzinárodnej etologickej konferencie v Budapešti. Prostredníctvom tohto mítingu sa pod jednou strechou stretli najlepší svetoví vedci, ktorí sa zaoberajú štúdiom vtáčieho mozgu. Satelitný míting trval tri dni pričom druhý deň bol prepojený s veľkou konferenciou. Míting by sa z tématického hľadiska dal rozdeliť na dve časti: anatomickú a funkčnú. V anatomickej časti prednášali taký známy ľudia ako L. Medina, A. Csillag a vo funkčnej J. Balthazart, G. Ball a iní.

Súčasťou mítingu bola aj neformálna večera, ktorá prebiehala v priateľskej nálade☺ aj keď odborné diskusie boli nekompromisné. Sám som im len načúval a občas sa do nich aj aktívne zapojil. Na mítingu som mal aj prednášku o úlohe dopaminergického systému v sexuálnom správaní. Neskôr v kuloároch som na túto tému diskutoval so J. Balthazartom (odborníkom vo vtáčom sexe☺), ktorý mi ponúkol aj praktickú pomoc. Satelitný míting bol zorganizovaný dobre, nielen kvôli silnému obsadeniu, dodržiavaniu času ale aj kvôli bohatým „coffee“ brejkom, ktoré boli príjemným a potrebným osviežením počas prednášok.

Dávid a Goliáš na americký spôsob

Boris Bilčík

Welfare zvierat dnes už nie je neznámym pojmom a bolo by nosením dreva do lesa, keby som na tomto fóre išiel vysvetľovať, o čo ide. Chcel by som sa však podeliť so svojimi poznatkami a dojмами z môjho pobytu v USA. Tak ako všade inde, aj tu je welfare kontroverznou témou kvôli zjavnému konfliktu záujmov – postupy a opatrenia, ktoré vedú k zvýšeniu ziskovosti, zvyčajne negatívne ovplyvňujú welfare a naopak. Na rozdiel od EU, v USA sa

welfare dostal do povedomia verejnosti pomerne neskoro a rovnako pozadu sú aj legislatívne opatrenia majúce za cieľ zlepšenie welfare.

Kto sú však hráči na tomto poli? Na jednej strane sú to samotní producenti, farmári, obchodné združenia a záujmové skupiny (napr. United Egg Producers, National Chicken Council, Food Marketing Institute, National Council of Chain Restaurants či American Meat Institute), na druhej združenia a organizácie na ochranu zvierat (American Humane Association, People for the Ethical Treatment of Animals, Compassion over Killing).

Na rozdiel od Európy, niektoré organizácie zvolili proaktívny prístup a nečakali kým budú zo strany federálnych orgánov zavedené normy a regulácie, alebo kým aktivisti za práva zvierat zaklopú na ich dvere. United Egg Producers ako prvá v roku 1999 menovala vedecký poradný výbor s cieľom navrhnúť smernice pre chov, odchyt, transport a porážku hydiny. Tieto nové doporučenia (aj keď relatívne konzervatívne) sa začali uplatňovať o rok neskôr.

Na inom poli sa však diali zmeny omnoho napínavejšie. McDonald's ako jedna z najväčších fast-food sietí (podľa odhadu denne McDonald's obsluži 50 miliónov zákazníkov) je gigantickým odberateľom hovädzieho mäsa a hydiny. Na túto kartu vsadila People for the Ethical Treatment of Animals (PETA) a zahájila intenzívnu

kampaň za to, aby McDonald's vyžadoval od svojich dodávateľov dodržiavanie prísnych štandardov welfare.

Aktivisti PETA demonštrovali pred reštauráciami McDonald's v kostýmoch znázorňujúcich utýrané zvieratá, rozdávali informačné materiály, ale aj hračky zvierat naplnené krvou. A takéto "divadlo" je skvelé sústo pre americké médiá. Tlač, rozhlas a televízia zohrali nemalú úlohu v tom, ako rýchlo tieto aktivity PETA prenikli do povedomia verejnosti. Výsledky na seba nenechali dlho čakať - McDonald's po niekoľkých mesiacoch ustanovil nezávislý poradný zbor (členmi ktorého boli aj Temple Grandin a Joy Mench), uviedol do praxe nové smernice pre humánnejší chov, transport a porážku zvierat a zaviedol audit a tréning dodávateľov. Ale ťaženie PETA pokračovalo: Burger King, KFC, Taco Bell a Wendy's dnes už tiež vypracovali, alebo aspoň adoptovali, odporúčania pre svojich dodávateľov (a hrdo sa tým pýšia na svojich web stránkach). Tento proces bol neporovnateľne rýchlejší, efektívnejší a schodnejší než legislatívny proces, ktorý by tieto úpravy mohol v USA zaviesť prostredníctvom senátu, ministerstva poľnohospodárstva (USDA), alebo iného orgánu.

Aj keď drvivá väčšina obyvateľov USA pravdepodobne nemá o život sliepok alebo prasiat o nič väčší záujem ako o to čo sa deje trebárs na Slovensku, predsa len sa pod presne miereným tlakom malej časti spoločnosti podarilo uviesť do života smernice a odporúčania výrazným spôsobom zlepšujúce welfare hospodárskych zvierat. Otázkou však zostáva, čo je efektívnejšie – množstvo navzájom sa lišiacich smerníc, alebo jedna smernica s jednoznačným výkladom.

Medailóny čestných členov ČSEtS

Miloš Kršiak

Luděk Bartoš

Prof. MUDr. Miloš Kršiak, DrSc. se stal na 32. etologickej konferencii v Neštínách právem čestným členom ČSEtS.

Fakultu dětského lékařství Univerzity Karlovy v Praze dostudoval v roce 1962. V letech 1967-69 se mu poštěstilo navštívit jako „*Postdoctoral Fellow*“ Department of Pharmacology, University College, v Londýně. Dvacet let po základním studiu dosáhl titulu DrSc. (1982) a v roce 1993 se stal profesorem farmakologie Univerzity Karlovy. Od roku 1963 do roku 1993 byl zaměstnán na Farmakologickém ústavu ČSAV v Praze. Počínaje rokem 1991 přešel jako přednosta na Ústav farmakologie 3. lékařské fakulty UK, Praha, kde je dosud. Mezi významnější funkce z posledních let patří jeho předsednictví České společnosti experimentální a klinické farmakologie a toxikologie ČLS JEP (1998-2002). Za svou činnost byl oceněn v letech 1983 a 2004 Medailí J. E. Purkyně ČLS JEP, v roce 1998 Medailí Univerzity Karlovy, JEP, v roce 2004 se stal členem České lékařské akademie a je čestný člen několika českých lékařských/vědeckých společností.

Miloš Kršiak patří mezi plodné autory. Jen databáze Web of Science ukazuje pod jeho jménem 75 prací. Toto číslo je však velmi podhodnoceno, protože Web of Science ukazuje práce publikované až od roku 1980. Přitom Miloš Kršiak publikoval před tím téměř dvacet let. Že se z té doby nejedná jen tak o nějaké publikace „co do počtu“ svědčí skutečnost, že jeho klíčová práce z roku 1975 (Kršiak M., 1975: Timid singly-housed mice: their value in prediction of psychotropic activity of drugs. *Br. J. Pharmac.* 55: 141-150) byla podle SCI citována 106 krát a další publikace z roku 1979 (Kršiak M., 1979: Effects of drugs on behaviour of aggressive mice. *Br. J. Pharmac.* 65: 525-533) 73 krát! Nejedná se však o žádnou dávnou historii, jak se tak někdy stává. Web of Science dokumentuje tři publikace z roku 2005, najdeme zde publikace z let 2004, 2003, 2002, 2001 atd., atd. Prostě nenajdeme letopočet, kdy by Miloš Kršiak nepublikoval alespoň jednu vědeckou práci s tím, že je jich většinou mnohem více za sezónu. Pokud bychom do výčtu publikací zahrnuli i další neimpaktované práce, dostali bychom pak v celkovém součtu úctyhodné číslo 400 publikací!

Kromě vědecké činnosti je třeba také zmínit skutečnost, že má náš nový česný člen na svém kontě také několik patentů, z nichž na základě jednoho autorského osvědčení (Kršiak M., Tomášiková Z., Líkařová E., Fousková H., Sajvera J., Elis J., 1980: Kombinované analgetikum. Popis vynálezu k autorskému osvědčení č. 202328 ze dne 8. 8. 1980.) je vyráběno léčivo Ataralgin firmou Léčiva a.s., Praha, s produkcí několik desítek miliónů tablet ročně.

Zásluhy o českou a slovenskou etologii má Miloš Kršiak několikeré. Přímou zásluhou je skutečnost, že spolu s Doc. PhDr. Slávkou Fraňkovou, DrSc. spolupořádal první etologické konference v Bílé Třemešné, tak zvané „Poklady“.

K tomu musím přičinit jednu velmi osobní poznámku. Na jisté konferenci, a myslím, že to byla konference o laboratorních zvířatech, tak asi v roce 1973, přijeli Miloš Kršiak, Slávka Fraňková a Josef Lát (čestný člen ČSEtS *in memoriam*) a měli blok o etologii zvířat. Přijeli, přednesli své přednášky a zase odejeli. Ve mně to zanechalo tak silný dojem, že jsem pochopil, co chci dále dělat. Toto jedno setkání ve mně probudilo zájem o etologii a už mě to nepustilo. A také jsem se dozvěděl o pořádání etologických konferencí, které se staly klíčovou akcí po desetky následujících let.

Nepřímá zásluha je ještě větší. Při svém odborném zaměření Miloš Kršiak pochopil velmi brzy, jaký je potenciál ve využití etologického přístupu v behaviorální farmakologii. K tomu ho inspiroval jednak zmíněný PhDr. Josef Lát, CSc. a jednak jeho pobyt v Anglii kolem roku 1968. Tento přístup dostal později název etofarmakologie. Spolu s Petrem Donátem, prvním předsedou ČSEtS, bohužel tragicky předčasně zesnulým, uspořádal Miloš Kršiak první mezinárodní etofarmakologickou konferenci na světě roce 1991 v Lísku u Bystřice. Zásluhy našeho nového česného člena o vznik etofarmakologie jsou známé na mezinárodní úrovni, o čemž ostatně svědčí citovanost jeho průkopnických prací. Jeho model plaché myši a standardního oponenta při testování farmak jpatří mezi základní, všeobecně používané postupy. A tak i díky vědeckým aktivitám Miloše Kršiaka se po celém světě ví, že se u nás dělá kvalitní etologický výzkum.

V posledních letech se Miloš Kršiak zabývá lidskou etologií z hlediska úspěšnosti rozvoje člověka, jeho vrozených schopnosti a potřeb projevujících se rozvojem civilizace.

Správy ČSEtS č. 19, január 2006. Vydáva Česká a Slovenská etologická spoločnosť ako nepredajný bulletin pre členov ČSEtS. Texty neprešli jazykovou úpravou. Redakčný okruh čísla: Marek Rajman, Helena Chaloupková, Luděk Bartoš, Lubor Košťál. Príspevky zasielajte na adresu Marek.Rajman@savba.sk alebo Chaloupkova@vuzv.cz